

RAPORT

Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BORNE SULINOWO NA LATA 2019 – 2022 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2023 - 2026

ZA LATA 2020-2021

Borne Sulinowo, 2022

Spis treści

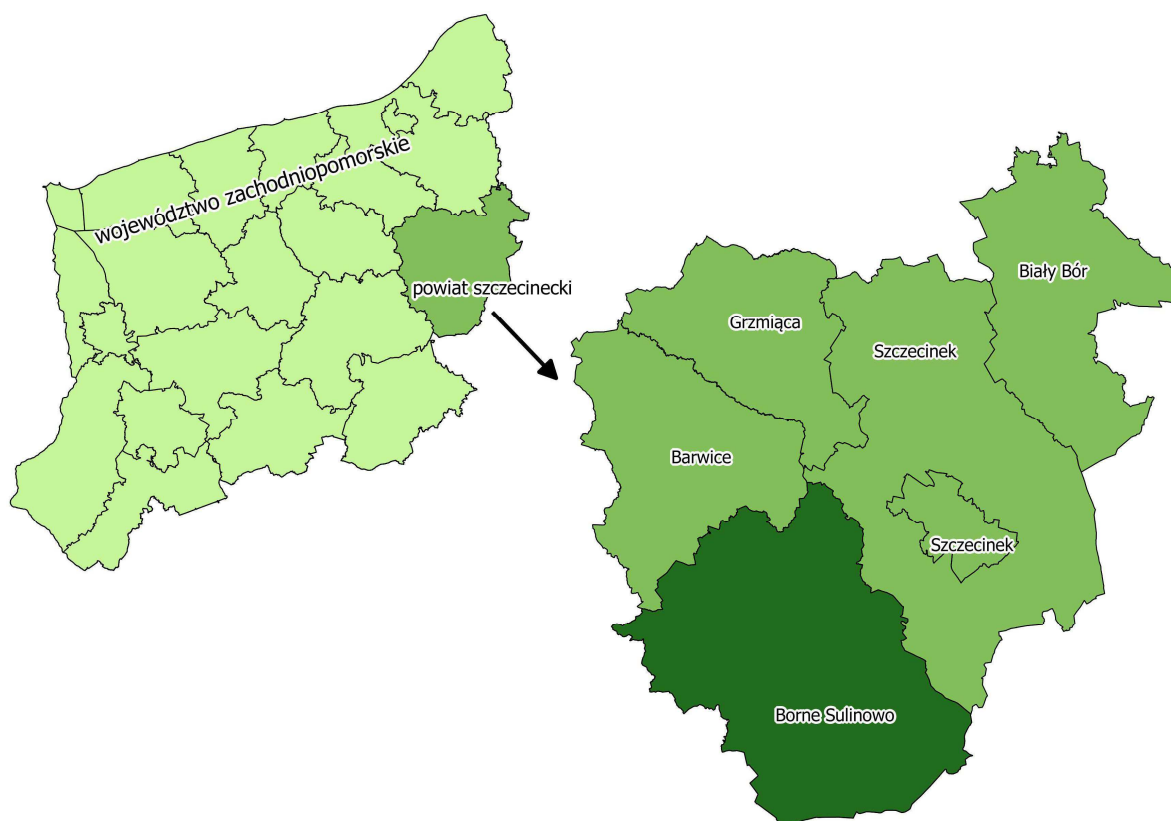
1. Wstęp	4
1.1 Podstawa prawna	4
1.2 Okres sprawozdawczy	4
1.3 Źródła danych	4
2. Charakterystyka gminy	5
2.1 Położenie	5
2.2 Demografia	6
2.3 Klimat.....	7
2.4 Ukształtowanie terenu	8
2.5 Obszary przyrodnicze prawnie chronione.....	9
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Borne Sulinowo.....	10
1. Edukacja ekologiczna.....	29
4. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.....	31
5. Gospodarowanie wodami – gospodarka wodno-ściekowa.....	32
7. Utrzymanie lasów gminnych	34
8. Gospodarka odpadami	34
8.1 Utrzymanie czystości w Gminie Borne Sulinowo	35
9. Kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego.....	36
10. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska	36
10.1 Ocena finansowania zamierzeń Programu Ochrony Środowiska.....	36
10.2 Ocena systemu monitoringu	37
11. Podsumowanie	37
Spis tabel	42
Spis rysunków	42

2. Charakterystyka gminy

2.1 Położenie

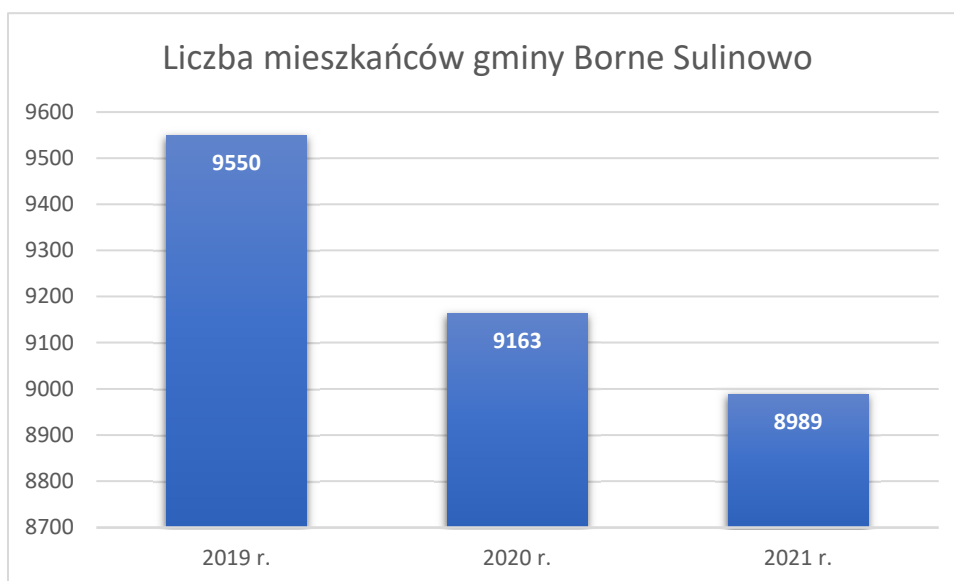
Borne Sulinowo jest gminą miejsko – wiejską. Obszar położony jest we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie szczecineckim. Teren gminy obejmuje miasto Borne Sulinowo, które stanowi siedzibę władz samorządowych oraz 18 sołectw: Ciemino, Dąbie, Jeleń, Juchowo, Kiełpino, Krągi, Kucharowo, Liszkowo, Łączno, Łubowo, Nobliny, Piława, Radacz, Rakowo, Silnowo, Starowice, Śmiadowo, Uniemino.

Gmina zajmuje powierzchnię 484,2 km². Pod względem wielkości zajmuje 2 miejsce wśród 6 gmin powiatu szczecineckiego.

Rysunek 1 Położenie Gminy Borne Sulinowo na tle powiatu szczecineckiego i województwa zachodniopomorskiego

Źródło: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2026”.

Rysunek 3 Liczba mieszkańców Gminy Borne Sulinowo w latach 2019-2021.

Źródło: opracowanie Energia dla Miast Sp. z o.o. na podstawie Urzędu Miejskiego w Bornem Sulinowie

Liczba ludności Gminy Borne Sulinowo od 2019 r. uległa spadkowi. W dwóch kolejnych latach analizowanego przedziału czasowego populacja Gminy Borne Sulinowo zmniejszyła się o 561 osób.

Tabela 2 Przyrost naturalny, w tym urodzenia i zgony na terenie Gminy Borne Sulinowo w latach 2019-2021.

LATA	URODZENIA	ZGONY	PRZYROST NATURALNY
2019 r.	30	79	-49
2020 r.	31	81	-50
2021 r.	41	90	-49

Źródło: opracowanie Energia dla Miast Sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

W roku 2019 w Gminie Borne Sulinowo występował ujemny przyrost naturalny. Różnica między urodzeniami a zgonami w 2019 roku wynosiła 49, a ujemny przyrost naturalny utrzymuje się na stałym poziomie.

2.3 Klimat

Gmina Borne Sulinowo według podziału klimatycznego (Woś,1993) położona jest w obrębie Regionu Zachodniopomorskiego. Obszar leży w strefie klimatu umiarkowanego krainy bałtyckiej, gdzie następuje wzajemne przenikanie wilgotnych mas oceanicznych znad Atlantyku i suchych kontynentalnych znad kontynentu wschodnioeuropejskiego. W porównaniu z resztą kraju region ten charakteryzuje się częstym występowaniem dni przymrozkowych, z niewielkim zachmurzeniem, bez opadu oraz najmniejszą liczbą dni z pogodą przymrozkową z opadem.

rynnowe, do największych zaliczane są Zdbiczno i Wąsosze. Obszar równiny porastają głównie bory sosnowe, stan zaludnienia na tym terenie jest nieznaczny.

Pojezierze Szczecińskie to wysoczyzna morenowa położona na zewnątrz moren czołowych fazy pomorskiej, między sandrem Równiny Wałeckiej na zachodzie a Doliną Gwdy na wschodzie. Zajmuje ono powierzchnię około 834 km², a wysokość terenu dochodzi miejscami nawet do około 205 m n.p.m. W krajobrazie mezoregionu przeważa powierzchnia moreny dennej ostatniego zlodowacenia, odznaczająca się znaczną ilością małych jezior polodowcowych. Powierzchnię użytkową obszaru zajmują głównie tereny leśne. W zasięgu Pojezierza Szczecińskiego znajduje się sześć rezerwatów przyrody: Bagno Ciemino, Dęby Wilczkowskie, Sośnica, Glinki, Golcowe Bagno oraz jeden z największych w kraju Rezerwat Diabelskie Pustacie.

2.5 Obszary przyrodnicze prawnie chronione

Na terenie gminy Borne Sulinowo obszary prawnie chronione zajmują 19 334,90 ha (wg danych GUS, 2020 r.). Powierzchnia ta podzielona jest na następujące formy:

- Rezerwat przyrody „Bagno Ciemino”;
- Rezerwat przyrody „Diabelskie Pustacie”;
- Park krajobrazowy „Drawski Park Krajobrazowy”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina Piławy";
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina rzeki Płytnicy";
- Obszar Natura 2000 „Dorzecze Parsęty”;
- Obszar Natura 2000 „Bagno i Jezioro Ciemino”;
- Obszar Natura 2000 „Jezioro Śmiadowo”;
- Obszar Natura 2000 „Diabelskie Pustacie”;
- Obszar Natura 2000 „Jeziora Czaplinskie”;
- Obszar Natura 2000 „Dolina Piławy”;
- Pomniki przyrody.

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2026” obejmującego lata 2020-2021

W poniższej tabeli wskazano zakres planowanych działań w ramach realizacji Programu.

Tabela 3 Lista zadań przeznaczonych do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla gminy Borne Sulinowo na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2026

Lp.	Obszar interwencji	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny	Planowane Zadanie
Przedsięwzięcia własne				
1.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Remonty i przebudowa dróg gminnych
2.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Budowa i remonty chodników, placów i miejsc postojowych na terenie miasta i gminy Borne Sulinowo
3.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Budowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych
4.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach na terenie gminy
5.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Budowa sieci oświetleniowych na terenie miasta i gminy Borne Sulinowo
6.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Montaż oświetlenia drogowego i ulicznego zasilanego energią z OZE na terenie Gminy Borne Sulinowo
7.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy
8.	I. Klimat i powietrze	Środki własne Gminy	Gmina Borne Sulinowo	Remont obiektów komunalnych na terenie gminy Borne Sulinowo
9.	I. Klimat i powietrze	WFOŚiGW NFOŚiGW, Budżet UE	Mieszkańcy, zarządcy nieruchomości, Gmina Borne Sulinowo	Wymiana indywidualnych systemów grzewczych na kotły niskoemisyjne
10.	I. Klimat i powietrze	WFOŚiGW NFOŚiGW, Budżet UE	Gmina Borne Sulinowo	Propagowanie wykorzystania wśród mieszkańców odnawialnych źródeł energii
11.	I. Klimat i powietrze	-	Gmina Borne Sulinowo	Edukacja mieszkańców nt. zanieczyszczeń dot. niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych
12.	III. Pola elektromagnetyczne	-	Zarządcy Dróg	Wprowadzenie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie możliwości lokalizacji instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne
13.	IV. Gospodarowanie wodami	-	Gmina Borne Sulinowo	Prowadzenie rejestru zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontrola ich stanu technicznego
14.	IV. Gospodarowanie wodami	-	WIOŚ Szczecin	Upowszechnienie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie prawidłowego stosowania i przechowywania środków ochrony roślin oraz ograniczenie ich złego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2026” obejmującego lata 2020-2021

Lp.	Obszar interwencji	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny	Planowane Zadanie
				terenie gminy
33.	IX. Zasoby przyrodnicze	-	Gmina Borne Sulinowo	Edukacja ekologiczna - Zakłada się realizację różnego rodzaju akcji (np. sprzątanie świata, zakładanie ogródka na parapecie okna), przeprowadzenie badań i doświadczeń, konkursów (np. przyrodniczo- plastycznych, fotograficznych, wierszyki i opowiadania o tematyce ekologicznej), szkoleń, pogadań w szkołach, dokarmianie ptaków w trakcie zimy, wycieczki do lasu, itp.
34.	X. Zagrożenie poważnymi awariami	-	Gmina Borne Sulinowo	Utrzymanie jednostek OSP
35.	X. Zagrożenie poważnymi awariami	-	Gmina Borne Sulinowo	Uwzględnianie lokalizacji ZDR oraz ZZR w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
36.	X. Zagrożenie poważnymi awariami	-	Gmina Borne Sulinowo	Przebudowa budynku magazynowego na budynek remizy strażackiej w Bornem Sulinowie
Przedsięwzięcia monitorowane				
1.	I. Klimat i powietrze	Finansowane w ramach funkcjonowania jednostki	WIOŚ Szczecin	Monitoring i kontrola podmiotów korzystających ze środowiska
2.	II. Zagrożenie hałasem	Finansowane w ramach funkcjonowania jednostki	Zarząd Dróg Powiatowych w Szczecinku	Modernizacja dróg poprzez zmianę struktury nawierzchni i poprawę ich stanu technicznego
3.	III. Pole elektromagnetyczne	Finansowane w ramach funkcjonowania jednostki	WIOŚ Szczecin	Pomiar natężenia pola elektromagnetycznego w gminie
4.	IV. Gospodarowanie wodami	Finansowane w ramach funkcjonowania jednostki	WIOŚ Szczecin	Monitoring stanu i jakości wód powierzchniowych
5.	IV. Gospodarowanie wodami	Finansowane w ramach funkcjonowania jednostki	WIOŚ Szczecin	Monitoring stanu i jakości wód podziemnych
6.	VI. Zasoby geologiczne	Finansowane w ramach funkcjonowania jednostki	Urząd Marszałkowski w Szczecinie Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa	Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin oraz monitorowanie eksploatacji złóż
7.	VII. Gleby	Finansowane w ramach funkcjonowania jednostki	GIOŚ	Monitoring chemizmu gleb ornych na terenie gminy

Tabela 4 Działania własne i koordynowane z zakresu ochrony środowiska zrealizowane w latach 2020-2021 na terenie gminy Borne Sulinowo.

L.p.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Rzeczywiste nakłady inwestycyjne [zł]	Opis dotychczas podjętego działania	Status zadania (Zrealizowane / W trakcie realizacji / Ciągłe / Brak)
			lata 2020 - 2021	lata 2020 - 2021	lata 2020 - 2021
Zadania własne					
1.	Remonty i przebudowa dróg gminnych	Gmina Borne Sulinowo	332155,93	Remonty częściowe dróg gminnych w miejscowościach Uniemino-Piława, Łubowo ul. Sportowa, Dolna, Polna, Kolejowa, Młynarska, Kiełpino, Radacz, Silnowo, ulice w Bornem Sulinowie. Wykonano bieżące naprawy dróg gminnych bitumicznych polegające na uzupełnianiu ubytków masą asfaltową (workowaną) w okresie wiosennym i zimowym. Wykonano remont dróg o nawierzchniach szutrowych w m. Jeleń - dwie drogi, w m. Łączno, w m. Silnowo, Dąbrowica - Śmiadowo-Kolonia, Łubowo, Rakowo, Krągi, Dąbrowica-Krągi, Kiełpino, Uniemino, Kłosówko, Juchowo, drogi wewnętrzne w Bornem Sulinowie, Kolanowo, Kiełpino - Gilberg, ul. Turystyczna i Sportowa w Bornem Sulinowie.	Zadanie ciągłe
			6 000,00	Remont części drogi w Strzeszynie.	W trakcie realizacji
			1 236 201,99	Przebudowa drogi w miejscowości Silnowo nr 261	Zadanie zrealizowane
			635 198,00	Przebudowa drogi ul. Lipowej w Bornem Sulinowie	Zadanie zrealizowane
			649 892,26	Naprawa dróg w miejscowościach Kiełpino, Krągi, Śmiadowo-Kolonia – Dąbrowica, Krągi koło ogródków działkowych oraz ulice w Bornem Sulinowie tj. ul. Turystyczna, Nadbrzeżna, Biwakowa i Sportowa. Wykonano remont dróg w m. Starowice, Czochrzyn i Jeziorna, Uniemino, Kłosówko, Silnowo, Międzyzlesie, Piława, Łączno. Wykonano remonty bieżące nawierzchni bitumicznych na drogach gminnych w m. Kiełpino, Dąbie, Silnowo, Piława, Uniemino, Łubowo, Nobliny i w Bornem Sulinowie. Remont drogi w m. Grabno. Wykonano bieżące naprawy nawierzchni ul. Sportowej, Nadbrzeżnej, Turystycznej i Biwakowej oraz drogi w m. Ciemino, Krągi oraz drogi dojazdowej do cmentarza w Juchowie.	Zadanie ciągłe

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2026” obejmującego lata 2020-2021

L.p.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Rzeczywiste nakłady inwestycyjne [zł]	Opis dotychczas podjętego działania	Status zadania (Zrealizowane / W trakcie realizacji / Ciągłe / Brak)
			lata 2020 - 2021	lata 2020 - 2021	lata 2020 - 2021
6.	Montaż oświetlenia drogowego i ulicznego zasilanego energią z OZE na terenie Gminy Borne Sulinowo	Gmina Borne Sulinowo	-	Zadanie nie było realizowane w latach 2020 - 2021	Brak realizacji
7.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy	Gmina Borne Sulinowo	-	Zadanie nie było realizowane w latach 2020 - 2021	Brak realizacji
8.	Remont obiektów komunalnych na terenie gminy Borne Sulinowo	Gmina Borne Sulinowo		W latach 2020 – 2021 wykonano remont obiektów na składowisku odpadów.	Zadanie zrealizowane
9.	Wymiana indywidualnych systemów grzewczych na kotły niskoemisyjne	Gmina Borne Sulinowo	601 954,97	Gmina Borne Sulinowo wspierała mieszkańców w procesie realizacji programu „Czyste Powietrze”. W roku 2020 zamontowano pompy ciepła [1 szt.], kocioł na węgiel [2 szt.], kocioł gazowy kondensacyjny [3 szt.], system ogrzewania elektrycznego [1 szt.], kocioł na biomasę [2 szt.]. W roku 2021 zamontowano pompy powietrzne [2 szt.], kocioł węglowy [1 szt.], podłączenie do wężła ciepłego [2 szt.], kotły na biomasę [2 szt.], kocioł gazowy kondensacyjny [1 szt.], kotłownia gazowa (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa) [4 szt.], kocioł na pellet drzewny [6 szt.], pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej [5 szt.], kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie [1 szt.].	Zadanie ciągłe

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2026” obejmującego lata 2020-2021

L.p.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Rzeczywiste nakłady inwestycyjne [zł]	Opis dotychczas podjętego działania	Status zadania (Zrealizowane / W trakcie realizacji / Ciągłe / Brak)
			lata 2020 - 2021	lata 2020 - 2021	lata 2020 - 2021
14.	Upowszechnienie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie prawidłowego stosowania i przechowywania środków ochrony roślin oraz ograniczenie ich złego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne	Gmina Borne Sulinowo	-	Zadanie nie było realizowane w latach 2020 - 2021	Brak realizacji
15.	Rozdział sieci kanalizacji deszczowej od kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic Al. Niepodległości, Orła Białego, Lipowa w Bornem Sulinowie	Gmina Borne Sulinowo	189 678,68	Rozdział sieci kanalizacji deszczowej od kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic Al. Niepodległości, Orła Białego, Lipowa w Bornem Sulinowie.	Zadanie zrealizowane
16.	Modernizacja sieci deszczowych w Bornem Sulinowie	Gmina Borne Sulinowo	19 949,72	Wymiana i czyszczenie urządzeń podczyszczających na kolektorze deszczowym.	Zadanie zrealizowane
17.	Dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Borne Sulinowo	Gmina Borne Sulinowo	231 800,00	W latach 2020 – 2021 zbudowano 200 m sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Borne Sulinowo.	Zadanie ciągłe